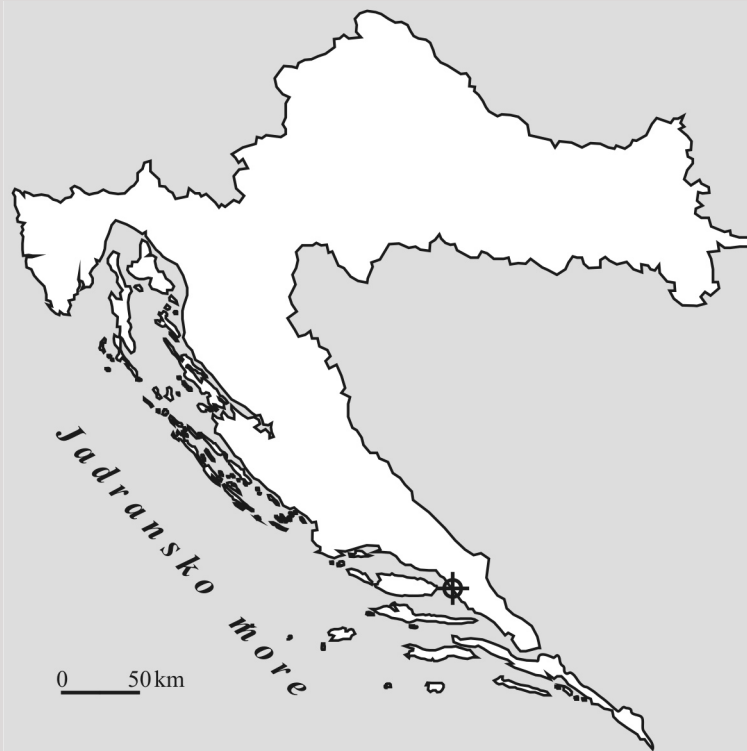

JAMA VELIKA MAČKA (-277 M) NA BOKOVU

PIŠE: Ivan Glavaš
Speleološka udruga "Spelunka"
Opatija

14

UVOD

U razdoblju 20. - 25. lipnja 2008. godine u organizaciji SU "Spelunka" održan je logor na području oko vrha Velika Mačka, na jugoistočnom dijelu Parka prirode Biokovo. Primarni cilj logora bio je istraživanje jame koja se nalazi na sjeveroistočnim padinama spomenutog vrha, oko 130 m udaljena od istoga. Jama je ucrtana na karti Parka, a vjerojatno je ucrtana i na starim specijalkama. Na njezin otvor imponantnih dimenzija navodno nailaze makarski speleolozi sredinom osamdesetih godina, no njezino istraživanje nije nikada provedeno.

POČETAK ISTRAŽIVANJA

2. studenog 2007., rekognoscirajući područje od Ravne Vlačke preko Kimeta u smjeru Vitrenika te Velike Mačke, N. Kuzmanović i T. Tursić lociraju nekoliko jamskih otvora između kojih je i otvor jame Velika mačka koji ih zadivljuje svojim dimenzijama kao i dubinom vertikale.

Prvo spuštanje u jamu provode N. Kuzmanović, T. Tursić, I. Bonašin i M. Mirkac 23. prosinca 2007. godine. Tom se prilikom spuštaju (prema njihovoj procjeni) niz 200 metarsku vertikalu u dvoranu promjera oko 100 m. Iz nje dalje kreće nova vertikala manjih dimenzija koja ih je odvela do mjesta gdje im je daljnji prolaz onemogućio kameni blok uglavljen u kanalu. Tada je zaključeno da se uz manji zahvat prolaz može osloboditi i da je ta akcija vrijedna truda zbog jake cirkulacije zraka prisutne na tom mjestu. Također, ustanovili su da se na ulaznom dijelu jame nalazi kameni most koji glavnu vertikalu od samog ulaza odvaja

Ulaz u jamu Velika mačka

foto: Ivan Glavaš

JAMA MAČJI KAŠALJ (Y)

Top. snimio: I. Glavaš
 Mjerilo: Z. Brajković
 24. 06. 2008.

JAMA VELIKA MAČKA (X)

Top. snimio: I. Glavaš, I. Bonašić, D. Reš
 Mjerilo: Z. Brajković, M. Stefanini, M. Lukić,
 S. Nizetić, I. Jellenich
 Nact: I. Glavaš
 22. - 24. 06. 2008.

od još jedne sporedne, no u dvorani nisu uočili mjesto gdje bi se one spajale. Tako naši protagonisti jamu uporno spominju narednih mjeseci u kontekstu vrlo perspektivnog objekta te uspjevaju nagovoriti autora ovog teksta da umjesto organizacije daljnjeg istraživanja jame Biokovke, organizira logor o kojemu je riječ.

ISTRAŽIVANJE JAME

Logor je bio smješten u šumovitoj vrtači u neposrednoj blizini jame, što je bilo vrlo zahvalno obzirom na vrućine koje su tada harale čitavom zemljom. Na logoru su sudjelovala 23 speleologa iz 10 speleoloških udruga, što je uvelike olakšalo logistički dio priče, ali svejedno nije spriječilo da se pristup jami prvi dan oduži na oko 6 sati hoda (s uobičajenim teretom dovoljno je oko 2 sata). Najveći problem predstavljao je nedostatak vode te drugih, speleolozima dragih, tekućina... Odmah se pristupilo opremanju jame, a prva je prepreka savladana već prvu večer. Nažalost, desetak metara ispod nje suženje je zaustavilo optimistične planove speleologa, koji su, zbog već spomenutog optimizma, na mjesto kampiranja dovukli 800 m užeta, dok je u vozilima čekalo još oko 300 metara. Što se nove prepreke

tiče, za njezino će savladavanje biti potrebne neke druge tehnike i neke druge količine sredstava od onih koje su bile na listi opreme dopremljene na kamp! Zbog navedenih činjenica ostalo je mnoštvo vremena te se istražilo još 8 objekata od kojih je najveća jama Mačji kašalj duboka 182 m. Iako nije zanemarive dubine, zbog susjedne Velike mačke, te dvosmislenog humora, nazvana je tim imenom.

OPIS JAME VELIKA MAČKA I JAME MAČJI KAŠALJ

Ulaz u jamu je zapravo vertikalna vrtača dimenzija oko 90 x 45 m. Od toga veći dio vrtače pripada ulazu Velika mačke, a manji jami Mačji kašalj. Gledano s mjesta opremanja, jama Velika mačka spušta se vertikalom od 196 m u dvoranu dimenzija oko 60 x 75 m. Dvorana je nagnuta u smjeru istoka, gdje se na svojem najnižem dijelu nastavlja kroz pukotinu nizom manjih vertikalnih skokova još 55 m u dubinu. Taj zadnji dio jame pruža se u smjeru jugoistoka. Na kraju tog dijela nalaze se dvije zasad neprolazne pukotine koje u ljetnom periodu uvlače znatnu količinu zraka.

Valja napomenuti i da se na sjeverozapadnom rubu velike dvorane nalazi sipar koji vodi u zatrpani dimnjak iz kojeg se kroz kamene blokove osjeća strujanje zraka. Taj je dio

orijentiran prema jami Mačji kašalj te se pretpostavlja da su se na tom mjestu jame nekada spajale.

Ulaz u jamu Mačji kašalj nalazi se na sjeveroistočnom rubu spomenute vertikalne vrtače. Ulaz joj je promjera 15-ak m i nastavlja se vertikalom od 132 m do sredine koso položenog sipara djelomično pokrivenog snijegom. Sipar je dugačak 30-ak m i pruža se u smjeru jugoistoka, odnosno prema velikoj dvorani Velike mačke. Na gornjoj polovici sipara, desetak metara iznad njega, nalazi se veliki otvor u stijeni do kojega se trebalo popeti tehničkim penjanjem. Otvor vodi u prostranu vertikalnu dubine 52 m. Njezino dno čini dvorana prekrivena kamenim blokovima. Jedan dio dvorane uspinje se strmo prema polici koja se nalazi desetak metara iznad, a koja nije dosegnuta. Prema jugoistoku dvorana je blago nagnuta i zatrpana blokovima, a u smjeru zapada nalazi se manji vertikalni skok ispod kojega je kratak strmi sipar označio i kraj jame na dubini od 182 m.

Iako najniža kota i jednog i drugog ulaza, most koji razdvaja dvije jame nepristupačan je bez spuštanja užetom s gornjeg ruba vrtače te su dubine obiju jama računane s mjesta spuštanja - odnosno gornjeg dijela

Ulazna vertikalna (P196)

foto: Ivan Glavaš

Ispod ulazne vertikale (P196) u jami Velika mačka foto: Ivan Glavaš

vrtače. Iz tog proizlazi i dvojba: jame se međusobno razdvajaju tek desetak metara ispod ruba velike vertikalne vrtače (dakle jedinstvene jame) pa je stoga zapravo riječ o jednom speleološkom objektu, ali je voljom većine sudionika ipak odvojen u dva zasebna.

Na istraživanjima je sudjelovalo 23 speleologa iz 11 speleoloških uduga, imenom i prezimenom: Igor Jellenich, Marko Grgačević, Ozren Dodič, Maja Rađenović, Ivan Glavaš, Nenad Kuzmanović, Dalibor Reš, Ivica Seitz, Filip Brdovčak, Matej Mirkac, Mario Stefanini, Haris Vojniković, Igor Bonašin, Zoran Brajković, Petar Matika, Antonio Ciceran, Igor Jelinić, Marko Lukić, Predrag Rade, Tihana Boban, Toni Tursić, Slaven Nižetić i Matko Ravlić.

SUMMARY

THE VELIKA MAČKA PIT IN THE BOKOVO MOUNTAIN RANGE

The Spelunka speleological society organised a speleological expedition at the Velika Mačka peak, in the southeast part of Nature Park Biokovo, taking place from 20 June to 25 June 2008 and aiming at exploring the pit discovered in 2007 on the northeast slopes of the peak, when 200m of depth were explored. The pit is characterised by an enormous entrance. The pit is marked in topographical maps. Speleologists from Makarska allegedly came across the pit in the 1980s. However, until 2007 it had witnessed no exploration. 277m of depth were explored during the expedition. Unfortunately a narrowing with a strong airflow in the channel made it impossible to go further. However, such obstacles motivate speleologists to keep returning and further explore the unknown.

Besides the Velika Mačka pit eight more objects were explored, of which the Mačji kašalj cave, 182m in depth, was the deepest. The cave's entrance is situated in the same sinkhole as the Velika mačka pit.